

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 dep
0030 OSLO

Unntatt offentlighet jf. offl.

§13 fvl. §13.1

Vår ref: 2014/403

Deres ref:

Dato: 02.09.2014

Høringsuttalelse til Arbeids- og sosialdepartementet

Diakonhjemmet høgskole, Institutt for sosialt arbeid og familieterapi, oversender vi med dette synspunkter på forslag om plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad – endring i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §20. Som diakonal utdanningsinstitusjon med utdanning i sosialt arbeid ønsker vi å komme med våre innspill til dette lovutkastet. Vi viser til høringsbrev fra Arbeids- og sosialdepartementet av 05.06.2014 med forslag til endringer i Lov om sosiale tjenester, og oversender med dette våre kommentarer til forslaget.

Diakonhjemmet høgskole mener at forslaget om å innføre plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad er svært problematisk, og at det ikke vil være et godt virkemiddel for å få personer som mottar sosialstønad i arbeid.

Vi er enige i at deltakelse i arbeidslivet er et gode, og at det er et mål å bistå personer som står utenfor arbeidslivet i å komme inn i arbeidslivet i den grad det er mulig. Lov om sosiale tjenester inneholder allerede muligheten til å stille vilkår til personer som mottar sosialstønad, også om aktivitet og deltakelse. Å innføre krav om vilkår vil endre relasjonen mellom sosialarbeider og klient, ved at sosialarbeideren vil måtte opptre som kontrollør mer enn som hjelper.

Lovforslaget tar, så vidt vi kan forstå, utgangspunkt i en forståelse av at de som mottar sosialstønad ikke har et ønske om å arbeide, og at bruk av tvang derfor er måten å få dem tilbake i arbeid på. Dette er etter vårt syn et uheldig utgangspunkt både for de som skal hjelpe og de som mottar hjelp. De som skal hjelpe blir fratatt sin mulighet til å foreta individuelle vurderinger og utøve sitt faglige skjønn, mens de som mottar hjelp blir stemplet som umotiverte og late – de må tvinges ut i aktivitet. Tillit er viktig for å oppnå en god relasjon mellom sosialarbeider og bruker, og denne tilliten vil bli langt vanskeligere å oppnå

dersom sosialarbeideren har plikt til å stille vilkår og kontrollere om disse blir oppfylt fordi en slik ordning fungerer mistenkeligjørende og gir uttrykk for en grunnleggende mistillit til den som mottar stønaden. I tillegg vil en ordning der sosialarbeidere skal kontrollere vilkår knyttet til sosialstønad bli svært arbeidskrevende. Disse ressursene bør etter vår mening heller brukes på sosialfaglig arbeid.

I forslaget legges vekt på at passivt stønadsmottak er dårlig løsning både for hver enkelt og for samfunnet. Det vanskelig å si seg uenig i dette. Et krav om å stille vilkår om aktivitet knyttet til å motta sosialstønad bygger, etter vår mening, på en forståelse om at mange stønadsmottakere har andre muligheter, men likevel velger å motta stønad fremfor å være i arbeid. Vi kan ikke se at det foreligger forskning som støtter et slikt syn. Forslaget forutsetter også at tvang er den beste måten å få folk i arbeid. Dette tar ikke høyde for den kunnskapen man har om de tildels store fysiske og psykiske helseproblemene mange av dem som mottar sosialstønad over tid, har. Vi mener lovforslaget gir uttrykk for et menneskesyn som ikke er forenelig med sosialt arbeids verdier.

Økonomisk sanksjonering er vanskelig å gjennomføre i praksis. Sosialhjelpsnormene er lave, og de som lever på stønad har i utgangspunktet lite å leve av. Det kan derfor være vanskelig å redusere stønaden, også fordi dette kan være vanskelig forenelig med andre viktige prinsipper i norsk sosialpolitikk, som å unngå barnefattigdom.

Vi mener at en lovhjemmel som arbeidsplikt er et betydelig inngrep i stønadsmottakernes rettssikkerhet og en underkjennelse av det sosialfaglige arbeidet. Et bedre utgangspunkt for å lykkes i å få folk vekk fra sosialstønad er å gi sosialtjenesten tilstrekkelig ressurser til tett oppfølging av sosialhjelpsmottakere.

Vennlig hilsen

Torhild Bjerkreim
Instituttleder
Institutt for sosialt arbeid og familieterapi
Telefon: +47 22451940
E-post: torhild.bjerkreim@diakonhjemmet.no

Oslo: Diakonveien 14 · Postboks 184 Vinderen, 0319 OSLO · **Telefon:** +47 22 45 19 45 · **Faks:** +47 22 45 19 50

Rogaland: Vågsgaten 40 · 4306 SANDNES · **Telefon:** +47 51 97 22 00 · **Faks:** +47 51 97 22 01

Org.nr.: 990630852 · **e-post:** post@diakonhjemmet.no · www.diakonhjemmet.no